

Zondag 2 juli, 13^e zondag door het jaar

Lezingen: 2 Koningen, 4, 8-11, 14-16a / Matteüs, 10, 37-42

Overweging

De Bijbel geeft soms een verrassend doorkijkje in het dagelijks leven van mensen in een heel andere tijd en cultuur. Het sociale leven van toen lijkt weinig op de moderne samenleving van nu. In de lezing uit Koningen van rond 850 voor Christus en in het evangelieverhaal van Matteüs, zich afspelend rond 33 na Christus, speelt gastvrijheid een grote rol.

Gastvrijheid was een belangrijk concept in de antieke wereld en zeker ook voor de vroege christenen. Hotelketens bestonden nog niet en reizigers waren voor onderdak vaak afhankelijk van de bereidheid van anderen om hen welkom te heten. Veel meer dan nu bestond er daarom de verwachting dat men bekenden en 'bekenden van bekenden' zonder meer in huis zou opnemen. Dat gold niet alleen in het oude Israël, maar ook in Egypte, Klein Azië en in Griekenland.

Iemand gastvrij ontvangen houdt in de Bijbel verschillende dingen in. De gast kreeg de gelegenheid zich te wassen. De wegen waren stoffig, en met open schoeisel werden voeten snel vies. De gast kreeg een maaltijd en indien gewenst onderdak voor één of meer dagen en was zo verzekerd van levensonderhoud, veiligheid en gezelschap. Sommige huiseigenaren lieten zelfs een speciaal gastenverblijf bouwen voor mensen die regelmatig langskwamen. Zo ook in de eerste lezing van vandaag. De vrouw in Sunem liet een kamer metselen voor de profeet Elisa zodat hij altijd een prettige plek had om te verblijven en te rusten. Als dank voor haar gastvrijheid geschiedt er een wonder. De Sunamitische vrouw krijgt een jaar later een zoon terwijl haar man al op hoge leeftijd was.

Elisa was een profeet. In het oude Israël waren er twee dragende geestelijke ambten, dat van de priester en dat van de profeet. Priesters stonden voor het continueren van de eredienst, zij spraken in ambstkleding de gebeden uit en brachten offers in de tempel. Profeten, waar er veel minder van waren dan priesters, gingen uit de tempel naar buiten en trokken erop uit naar de mensen toe. Naar marktplaatsen, tempelpleinen. Dat is wat Elisa deed. Dat is ook wat Jezus en de apostelen deden zo blijkt uit het evangelieverhaal van vandaag.

In de tijd waarin het evangelie van Matteüs is opgeschreven werden christenen vervolgd. Het was dus gevaarlijk om erop uit te gaan en het geloof te verkondigen. De apostelen hadden de opdracht gekregen van Jezus om alles wat ze van hem geleerd hadden door te geven aan anderen. 'Apostello' betekent in het Grieks: de boodschap overbrengen. 'Apostoloi' betekent boodschappers of gezanten. Zij zijn eigenlijk de grondleggers van de kerk.

Zij konden zieken genezen, onreine geesten rein maken, hen fysiek maar ook mentaal genezen. Kortom: zij konden net als Jezus en de profeten in het Oude Testament wonderen verrichten.

Eerst zouden de apostelen in de eigen omgeving hun boodschap brengen naar de mensen van het Huis van Israël. Daarna zouden ze het geloof nog verder verspreiden. Ze moesten met weinig op pad gaan en onderweg om onderdak vragen. Jezus waarschuwde hen dat ze af en toe gehaat en veracht zouden worden om hun werk maar dat ze vol moesten houden en niet bevreesd moesten zijn. Dat staat in het fragment voorafgaande aan de gelezen versregels van vandaag. Ook aan ons, de huidige lezers van het evangelie, wordt gevraagd de apostelen die onderweg zijn op te nemen in ons huis en binnen te laten. Want 'wie u opneemt, neemt mij op'.

Onlangs hoorde ik over een bijzonder voorbeeld van hedendaagse gastvrijheid. Via het project 'Kamers met aandacht' kreeg een kwetsbaar meisje van 17 jaar een kamer met sanitair en kookgelegenheid in het huis van iemand anders toebedeeld. De thuissituatie van het meisje was heel slecht en nu heeft ze een betaalbare kamer bij een vriendelijke hospita. Dit project dat jongeren aan hospita's koppelt is bedoeld voor jongeren die nog te jong zijn om zelfstandig te kunnen wonen. Maar die mentaal gezien niet meer thuis kunnen zijn. Het geeft hun de rust om bijvoorbeeld hun school af te kunnen maken. Een mooi initiatief.

Het woord 'opnemen' van gasten komt in het evangelie van vandaag wel 4 keer voor. Het opnemen hoeft niet iets heel groots te zijn, een beker koud water geven aan een van de leerlingen die dorst heeft, is ook al genoeg. Misschien staat het koude water ook wel voor iemand aandacht schenken of troost. Zoals een kop koffie dat je geeft aan iemand die het moeilijk heeft nu ook wel eens een bakje troost genoemd wordt.

Het opnemen heeft in ruimere zin ook te maken met openstaan voor anderen, niemand buitensluiten, buiten het eigen kringetje kijken. In de tijd van Jezus stonden tollenaars, ontvangers van belastingen, slecht bekend omdat zij probeerden zoveel mogelijk belasting te innen. Matteüs was een tollenaar. Jezus ging niet alleen met hem om maar riep Matteüs zelfs op om Hem te volgen.

Ook zouden wij het opnemen kunnen zien als het met open blik kijken naar het goddelijke en het willen proberen om alles wat waardevol is in ons leven te begroeten. Als wij de deur dichtlaten voor de apostelen laten wij het zoeken naar het goddelijke en de waarheid niet toe. We geven het geen kans.

Eén keer wordt het woord opnemen niet in het kader van gastvrijheid of openheid genoemd maar in het kader van je kruis opnemen. Aan de betekenis hiervan zou je een aparte overweging kunnen wijden. Maar summier zou je kunnen zeggen dat je je kruis draagt als je de uitdagingen en verantwoordelijkheden in je leven durft op te pakken met alle voors en tegens die daarbij horen. Voor de apostelen was dat het op pad gaan en het geloof verspreiden. Zij verlieten hierdoor hun leven met hun familie, huis, spullen en aanzien terwijl ze daarbij ook tegenstand konden verwachten. Jezus had hen ervoor gewaarschuwd dat het niet altijd makkelijk zou zijn. Kiezen voor een leven in navolging van Jezus ging dus zeker gepaard met verliezen. Maar tegelijkertijd zegt Jezus: wie zijn leven verliest omwille van mij zal het leven, het ware leven, vinden. De apostelen lieten dus hun oude leven los maar belandden daardoor ook in een ander, waardevoller leven.

Wat betekent dit nu voor ons? Moeten wij ook onze familie, alles en iedereen in de steek laten en op pad gaan om het geloof uit te dragen? Dat denk ik niet. Wel worden we aangespoord ons vertrouwen in Jezus en daardoor in God te stellen. De verdieping die we krijgen door hem te volgen geeft ons meer wijsheid, goedheid en geluk waarmee we onze familie en ieder ander om ons heen tegemoet kunnen treden.

Je ergens voor inzetten, of je voor iemand inzetten, geeft het leven diepgang. Daarom ben je er trouw aan. Je durft er ja tegen te zeggen en ervaart een diepe zin. Ik denk dat ieder van ons dat gevoel wel kent.

Martin Buber, theoloog en filosoof zegt: God woont waar we hem toelaten: het komt op ons aan om ons open te stellen. Dat geeft ruimte voor nieuwe gezichten en inzichten. Als je ruimte maakt kun je je oude leven verliezen en nieuw leven maken: je staat open voor liefde, vriendschap, voor muziek of voor de natuur waar het goddelijke zich laat voelen. Door deze openheid kunnen we ons de koning te rijk voelen.

Die ervaring, dat geluksgevoel, is misschien wel het loon, een aantal keren genoemd in het evangelie van vandaag, dat we ontvangen in ruil voor onze open houding.

Gezegend zijn wij wanneer we in ons bestaan plaats kunnen maken voor deze vorm van openheid en gastvrijheid.

Cunera Buist